

Referat : Fantasticul in proza lui Mircea Eliade

Literatura fantastica este un tip modern de literatura narativa, caracterizat prin mister, suspans, incertitudine. Ca specie literara apartine este recunoscuta in sec. al XIX-lea.

-Enumeram ca trasaturi caracteristice ale literaturii fantastice:-

- aparitia unui element misterios, care perturba ordinea fireasca a realitatii; el aduce neliniste sau spaima personajelor, care se straduiesc sa inteleaga ce se intampla de fapt, sa gaseasca o justificare a evenimentelor fara precedent in care sunt angrenate. In final, nici o explicatie nu se dovedeste pe deplin satisfacatoare.

- existenta celor doua planuri: real-ireal (doua universuri paralele), sacru si profan;

- disparitia limitelor de timp si de spatiu;

- compozitia gradata a naratiunii ce intretine tensiunea epica si finalul ambiguu;

- ezitarea eroului de a opta pentru o explicatie si relatarea intamplarilor la persoana I, scrierea capatand astfel mai multa credibilitate.

Exista doua mari etape in proza literara a lui Mircea Eliade :

A. Etapa interbelica cuprinde adolescenta si tineretea creatorului (cca. 1920 - 1945), in care fictiunea este cu precadere realista.

- Primul roman de acest tip, Domnisoara Christina (1936), preia formula romanului de serie neagra, in voga atunci in literaturile occidentale. Scrierea se conformeaza tiparului vremii : motivul central este acela al strigoiului; erou narativ este tanarul Egor; se trece de la evenimentul cotidian (vizita la conacul familiei Moscu) la acela pur fantastic (actul erotic cu un strigoi, Christina), treptat; se produc evenimente fantastice si terifiante (manusa care se face pulbere la atingere, moartea Sandei, explicabila doar prin sugestie demonica); interesul narativ consta in descrierea inexplicabilului malefic.

- Un an mai tarziu, romanul sarpele (1937) contureaza limpede tendintele proprii. Punctul de interes profan este urmarirea unei istorii erotice, in care apar procedee ale epicii fantastice- metamorfoza, anticipatia, confuzia om-animal etc.. La acest nivel se recunosc scenarii mitice: cel al labirintului, al epifaniei, al cuplului primordial.

- Urmatoarele doua proze, Secretul doctorului Honigberger (1940) si Nopti

la Serampore (1940), reprezinta o deplasare de pe teritoriul mitic autohton catre acela indian.

Intalnim clisee narative ca: disparitia inexplicabila, detectivul, ancheta, cadrul exotic, experienta magica.

- Romanul Noaptea de Sanziene, elaborat intre anii 1948 - 1954, este cea mai ampla creatie epica a autorului. Un intreg roman, cuprinzand doisprezece ani de istorie, personaje si situatii complexe, a fost scris pentru a detalia narativ premonitia ca o masina, absenta la o prima intalnire de dragoste, va aparea la o alta intalnire si se va face nevazuta "exact la miezul noptii".

B. Etapa postbelica se intinde pe patru decenii, in ea dominand naratiunile mitico-fantastice, elaborate dupa o formula proprie.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Naratiunile din primii ani postbelici (Un om mare, 1945, Douasprezece mii de capete de vite, 1952; Fata capitanului, 1955; Ghicitor in pietre, 1959; O fotografie veche de paisprezece ani, 1959; La tiganci, 1959), adunate in volumul Nuvele, publicat la Madrid in 1963, afirma formula narativa originala. Fiecare prezinta impunerea in cotidian a unor forte obscure, de o natura necunoscuta, sugerata prin raportare la stratul cultural mitologic. Manifestarea acestor forte este urmarita prin urmatoarele situatii narative fantastice: macantropia, intoarcerea in timp, inchiderea intr-un cerc mitologic, divinatia, vindecarea magica, trecerea intr-un alt tip de existenta. Cele mai multe naratiuni contin o istorie lineara, cu fapte inexplicabile care capata sens prin raportare la scenarii mitice.

In deceniile 7 si 8 ale secolului trecut, Eliade continua sa produca fictiuni Pelerina (1975), Les trois graces (1976), Tinerete fara de tinerete (1976), In curte la Dionis (1977), Noasprezece trandafiri (1979), Dayan (1980), La umbra unui crin (1982) in care se manifesta acelasi mecanism epic mitico-fantastic.

Se poate vorbi si de mitizarea unui spatiu, acela bucurestean, pe care scriitorul nu a renuntat sa il transfigureze artistic, nici dupa trei sau patru decenii de exil.

Reprezentant al mitului Orfeu si Euridice, cuplul Adrian si Leana fusese prezentat inca in nuvela Pe strada Mantuleasa, pentru a deveni subiect central in nuvela In curte la Dionis. Ieronim Thanase este preluat in romanul Nouasprezece trandafiri din povestirea Uniforme de general. Detectivul Albini actioneaza in romanul Nouasprezece trandafiri, ca si in Les trois graces sau in Pelerina, ultima nuvela a lui Eliade.

Perspectiva sacra se opune cotidianului, iar evenimentul fantastic, profan, este izolat in simpla sa fenomenalitate. Discursul fantastic rezolva, in proza lui Eliade, contradictia dintre sacru si profan .
"sub"Referinte :

1. Culianu, Ioan Petru, Mircea Eliade, , ed. a II-a, Ed. Polirom, Iasi 2004
2. Raducea, Ioan, drd., Formule ale prozei fantastice eliadesti, Revista ROST, nr. 2, aprilie 2003"/sub"